

ANAYASA MAHKEMESİ'NDEN, ENERJİ PİYASALARINDA UYGULANAN MAKTU İDARİ PARA CEZALARINA İLİŞKİN YENİ KARAR VE YENİ YAKLAŞIM

Bilindiği üzere Anayasa Mahkemesi, 03.05.2016 tarihli ve 29701 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 07.04.2016 tarih ve 2015/109 E.-2016/28 K. sayılı Kararıyla enerji yasalarındaki maktu idari para cezalarıyla ilgili dönüm noktası olabilecek nitelikte bir iptal kararı vermiştir.

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 7 ve 8 inci maddelerine aykırılık nedeniyle kesilen idari para cezalarına karşı açılan bir iptal davasında Danıştay 13. Dairesi önüne gelen olayda 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinin "*Aşağıdaki hallerde, sorumlulara sekiz yüz elli bin Türk Lirası idari para cezası verilir*" bölümünün, bendin (3) numaralı alt bendindeki "*8. maddenin ihlali*" ve aynı maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinin "*Aşağıdaki hallerde, sorumlulara altı yüz elli bin Türk Lirası idari para cezası verilir.*" bölümünün, bendin (4) numaralı alt bendindeki "*7. maddenin ihlali*" yönünden Anayasaya aykırı olduğuna kanaat getirerek, itiraz yoluyla konuyu Anayasa Mahkemesine taşımış; Anayasa Mahkemesi de her iki itiraz konusu kuralda da öngörülen idari para cezasının "regülatif idari para cezası" niteliğinde maktu olarak düzenlendiğini ve uygulanan cezalarda işletmenin ekonomik büyüklüğü ve sınıfına ilişkin herhangi bir kademelendirme yapılmadığını, bu itibarla fiilin haksızlık içeriği, bayilerin kusur durumu dikkate alınmadan, ekonomik büyüklüklerine ve sınıflarına göre adil bir denge gözetilmeden, itiraz konusu kuralla ölçülü ve makul olmayan idari para cezası ile cezalandırılmalarının, hukuk devletinin gereği olan "adalet" ve "hakkaniyet" ilkeleriyle bağdaşmayacağı gerekçeleriyle 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinin "*Aşağıdaki hallerde, sorumlulara sekiz yüz elli bin Türk Lirası idari para cezası verilir.*" bölümünün, bendin (3) numaralı alt bendindeki "*8. maddenin ihlali*" ve aynı maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinin "*Aşağıdaki hallerde, sorumlulara altı yüz elli bin Türk Lirası idari para cezası verilir.*" bölümünün, bendin (4) numaralı alt bendindeki "*7. maddenin ihlali*" yönünden Anayasa'nın 2 nci maddesine aykırı bularak iptaline karar vermişti.

Danıştay 13. Dairesi nezdinde görülmekte olan üç farklı davada Mahkeme, 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu'nun "İdari para cezaları" başlıklı 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasının yine maktu idari para cezası öngören;

- (a) bendinde yer alan "*Aşağıdaki hallerde sorumlulara beşyüzbin Türk Lirası idari para cezası verilir.*" İbaresinin bendin (1) numaralı alt bendi yönünden,
- (b) bendinde yer alan "*Aşağıdaki hallerde sorumlulara ikiyüzellibin Türk Lirası idari para cezası verilir.*" İbaresinin bendin (1) numaralı alt bendi yönünden,
- (c) bendinin 5307 sayılı Kanun'un 14 ve 15 inci maddeler yönünden,

aynı gerekçelerle Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olduğu kanısına ulaşmış ve oybirliğiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi somut norm denetimi kapsamında önüne gelen dosyada, daha altı ay önce 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda maktu idari para cezası öngören iki hükmü, Anayasanın 2 nci maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiş olmasına rağmen, 5307 sayılı Sınıvlaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu'nun aynı nitelikteki hükümleri için aksi yönde bir karar vererek, içtihat değiştirmiştir.

Mahkeme, 03.11.2016 tarihli ve 29877 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 12/10/2016 Tarihli ve E: 2015/73, K: 2016/161 sayılı kararında;

“Kanunla yapılan düzenlemelerin etkili bir şekilde hayata geçirilebilmesi bakımından, öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak ve yasaklanan fiillerin işlenmesini önlemek için hangi tür ve ölçekte idari yaptırım uygulanacağı kanun koyucunun takdir yetkisindedir. Maktu olarak belirlenen idari para cezaları, cezayı gerektiren fiilleri işleyenlerin üzerinde, ekonomik durumlarına göre farklı etkiler doğurabilirse de bu durumun adalet ve hakkaniyet ilkelerine aykırılık oluşturduğu söylenemez. Kanun koyucunun, takdir yetkisi kapsamında fiilin meydana getireceği neticeleri de dikkate alarak düzenlediği itiraz konusu kural(lar)da hukuk devleti ilkesi ile çelişen bir yön bulunmamaktadır.

....

Kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında söz konusu fiilleri kabahat olarak belirlemesinin ve bunun karşılığında idari cezalar öngörmesinin, kamu yararını sağlamaya yönelik olduğu açıktır.”

gerekçeleriyle beşe karşı oniki üyenin oyçokluğuyla iptal taleplerini reddetmiştir.

Karşı oy gerekçelerinde ise *“işlenen fiilin haksızlık içeriği, sorumluların kusur durumu dikkate alınmadan, ekonomik büyüklüklerine ve sınıflarına göre adil bir denge gözetilmeden, itiraz konusu kurullarla ölçülü ve makul olmayan idari para cezası ile cezalandırılmaları, hukuk devletinin gereği olan “adalet” ve “hakkaniyet” ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.”* değerlendirmesinin öne çıktığı görülmektedir.

Altı ay gibi kısa bir süre içinde ortaya çıkan bu içtihat değişikliği sonrasında idare mahkemelerinde Anayasa Mahkemesinin konu hakkında karar vermesi için bekletilmekte olan birçok dosyada, kararların davacılar aleyhine çıkması kuvvetle muhtemeldir.

LBF Partners Olarak Sizin İçin Ne Yapabiliriz?

Enerji hukuku ve şirketler hukuku ekibimiz aşağıdaki hukuki hizmetleri sunmaktadır:

- Enerji projelerine ilişkin yatırım süreçlerinin yürütülmesi,
- Şirket kuruluşlarının yapılması,
- Enerji şirketlerinin devralınmasında hukuki inceleme dahil tüm süreçlerin yürütülmesi,
- Enerji projelerine ilişkin due diligence sürecinin yürütülmesi,
- Enerji projelerine ilişkin uyuşmazlıklarda hukuki destek sunulması.